NORDISKE ARBEJDSPAPIRER

Nordisk ministerråds handlingsplan for mobilitet 2019-21

<http://dx.doi.org/10.6027/NA2019-903>
NA2019:903
ISSN 2311-0562

Dette arbejdspapir er udgivet med finansiell støtte fra Nordisk Ministerråd.
Indholdet i arbejdspapiret afspejler dog ikke nødvendigvis Nordisk
Ministerråds synspunkter, meninger, holdninger eller anbefalinger.

Verdens mest integrerede region: Nordisk ministerråds handlingsplan for mobilitet 2019-21

Indholdsfortegnelse

1. Norden – verdens mest integrerede region
2. En handlingsplan med to søjler og én samlet afrapportering om mobilitet
3. Aktørerne
4. Mål og indsatser 2019-21

Appendiks 1 – Fagministerrådenes mål

Appendiks 2 – Grænsehindringsrådets handlingsplan og mandat

Appendiks 3 – Informationsindsatser, Norden Info og de grænseregionale informationstjenester

Appendiks 4 – Grundlæggende konventioner, aftaler og deklarationer

1. Norden – verdens mest integrerede region

Integration og mobilitet har været centrale målsætninger i det nordiske samarbejde gennem mange år – også inden dannelsen af Nordisk Ministerråd. Eksempelvis hviler det nordiske lovgivningssamarbejde på en stolt tradition, som rækker så langt tilbage som før 1900-tallet. Og grundlæggende aftaler om mobilitet i form af pasunionen, det fælles arbejdsmarked, socialkonventionen og det fælles uddannelsesmarked er væsentlige resultater af det formelle samarbejdes første tid efter anden verdenskrig. Bekæmpelse af grænsehindre har særligt siden årtusindeskiftet stået centralt i samarbejdet. "Et grænseløst Norden" har været målskiven for samarbejdet i mange år.

Statsministrenes vision om at Norden skal være verdens mest integrerede region – som de udtalte i forbindelse med deres møde på Åland i september 2016 – ligger dermed i fin forlængelse af det nordiske samarbejdes udvikling hidtil. Mobilitet og integration i Norden er bærende elementer i det nordiske samarbejde. Uden en høj grad af mobilitet mellem de nordiske lande ville grundlaget for et tæt samarbejde mellem de nordiske lande forvitre. Også derfor må regeringssamarbejdet medvirke til at skabe gode betingelser for mobilitet og integration i Norden. Dette er målet med denne handlingsplan.

Særligt siden Sverige og Finland blev medlemmer af EU i 1995 har spørgsmålet om EU-samarbejdets betydning for nordisk samarbejde og integration været til debat. Det påpeges, at en stor del af integrationen i Norden gennem de senere år faktisk skyldes landenes gennemførelse af EU-regelværk. De seneste års udvikling af det nordiske samarbejde – bl.a. med gennemførelsen af Nyt Norden reformerne og strategiske gennemlysninger af samarbejdet på udvalgte områder – har dog vist, at der fortsat er rum for og nytte af nordisk samarbejde, også med den vinkel at de nordiske regeringer til tider kan gå foran i integrationen, og at Norden kan være foregangsregion i forhold til samarbejdet i EU. Det gælder fx samarbejdet om digitalisering, herunder indførelse af 5G og gensidig anerkendelse af elektronisk ID, og bekæmpelse af grænsehindre.

Samtidig er det vigtigt at huske, at integrationen og mobiliteten i Norden er langt bredere og videre forgrenet, end det som omfattes af det formelle regeringssamarbejde. Der findes et ual af kontakter over grænserne mellem nordiske kommuner, venskabsbyer, skoler, idrætsforeninger, spejderforeninger, Foreningen Norden mv.,

som bl.a. er båret af den fælles sprogforståelse, den geografiske nærhed og fælles værdier. Disse mange personlige kontakter er afgørende for at opretholde den fælles identitet, som præger Norden. Flere af Nordisk Ministerråds mobilitetsprogrammer såsom Nordplus, Nordjobb og nordisk-baltisk mobilitetsprogram for kultur understøtter direkte nordiske borgeres mulighed for at opholde sig i et andet nordisk land i længere eller kortere tid. Samtidig er virksomheders og arbejdstagernes mulighed for at operere frit i hele Norden med til at gøre Norden til en af de mest velstående regioner i verden. Samarbejdet mellem regeringerne søger at skabe gode rammebetingelser for dette.

I en tid hvor den internationale interesse for Norden er stor, og hvor Norden med stor succes har ageret sammen på den internationale scene både i profileringsøjemed og for at påvirke internationale agendaer, er det vigtigt ikke at glemme den kerne, som det "klassiske" nordisk samarbejde om mobilitet og integration i Norden er. Uden denne kerne ville samarbejdets eksistensgrundlag forsvinde. Med dette samarbejde bidrages til at skabe grundlaget for en region i rivende udvikling. Dette er baggrunden for denne handlingsplan.

2. En handlingsplan med to søjler og én samlet afrapportering om mobilitet

Nordisk Ministerråds handlingsplan for mobilitet i Norden 2019-21 har som hovedmål:

At understøtte statsministrenes vision om Norden som verdens mest integrerede region ved at fremme mobiliteten i Norden.

På baggrund af en kortlægning af Nordisk Ministerråds eksisterende mobilitetsindsatser kan identificeres to søjler og to tværgående satsningsområder i dette arbejde:

1. *Direkte mobilitetsfremmende indsatser* medvirker direkte til at nordiske borgere – bl.a. børn og unge, studerende, undervisere, forskere, kunstnere og arbejdssøgende – tager ophold i et andet nordisk land i kortere eller længere tid for at studere eller arbejde.

2. *Faciliterende indsatser (rammebetingelser)* omfatter indsatser som har til formål at forbedre mulighederne og rammevilkårene for fri bevægelighed på tværs af Norden for nordiske borgere og nordisk erhvervsliv. Det vedrører bl.a. harmonisering af regler og indsatser vedr. digitalisering.

På tværs af disse to søjler kan identificeres to tværgående satsningsområder:

A. Indsatser, som adresserer *sprogforståelsen, den fælles identitet og kultur*, og som dermed vedrører fundamentet for mobilitet og integration i Norden (nogle af disse indsatser er også direkte mobilitetsfremmende).

B. *Informationsindsatser* som har til formål at bistå nordiske borgere og virksomheder, både nordisk og grænse-regionalt, når de bevæger sig på tværs af de nordiske grænser samt tilvejebringe information om mobiliteten i Norden. Der vil i de fleste af initiativerne i handlingsplanen være indbygget kommunikations- og informationsindsatser. De initiativer, som nævnes under den tværgående satsning, er initiativer som alene har til formål at informere om mobilitet i Norden.

I lyset af denne tilgang vil der fremadrettet blive afrapporteret samlet på arbejdet med mobilitet og grænsehindringer i en rapport, som afgives til de nordiske regeringer. I lyset af omfanget af rapporteringsopgaven og arbejdets overordnede karakter foreslås, at rapporteringen sker hvert andet år med start medio 2020. Rapporteringen vil tilgå MR-SAM og vil også, hvis formandskabet vurderer det relevant, kunne drøftes i den nordiske statsministerkreds, jf. også statsministrenes vision om Norden som verdens mest integrerede region. Der lægges op til, at indsatserne evalueres i forbindelse med afrapporteringen i 2020, med henblik på en eventuel videreførelse af handlingsplanen.

Verdens mest integrerede region

Nordisk Ministerråds mobilitetsarbejde

Handlingsplan 2019-21 for fremme af mobilitet

Faciliterende indsatser (rammebetingelser)

Grænsehindringsrådet

GR's mandat og strategi 2018-21

Direkte mobilitetsfremmende indsatser

Sprog, identitet og kultur

Informationsindsatser

Grundlæggende konventioner og aftaler

Samlet afrapportering til de nordiske regeringer hvert andet år på arbejdet med at fremme mobilitet og bekæmpe grænsehindringer

3. Aktørerne

I Nordisk ministerråds samlede arbejde med mobilitet indgår en række aktører, som hver især agerer inden for forskellige rammer og på forskellige niveauer. Det indebærer, at en effektiv målopfyldelse og gennemførelse af indsatser kræver et velfungerende samarbejde mellem de forskellige parter. Et eksempel er Grænsehindringsrådet, der ikke selv kan løse hindringer, men som har opgaven at drive prioriterede grænsehindringer mod de ministerråd og ministerier, der kan løse dem.

Fagministerrådene er grundstenen i Nordisk Ministerråd, og har derfor en central plads i mobilitetsarbejdet. Udover at fagministerrådene bidrager gennem de formulerede mål og strategiske aktiviteter, besidder de også en nøglerolle i arbejdet med at løse grænsehindringer, hvilket fremgår af Grænsehindringsrådets mandat 2018-21. De overordnede mål i denne handlingsplan er formuleret med afsæt i, men ikke stringent bundet af, fagministerrådernes indspil til den samlede mobilitetshandlingsplan. Fagministerrådernes samlede mobilitetsmål og strategiske aktiviteter findes i appendiks 1.

Bekæmpelse af grænsehindringer er en selvstændig del af søjlen med faciliterende indsatser. Arbejdet med at bekæmpe grænsehindringer har siden 2014 været forankret i Grænsehindringsrådet, der har sit eget mandat og strategi. Grænsehindringsrådets mandat 2018-21 og organisering er nærmere beskrevet i mobilitetshandlingsplanens appendiks 2.

Nordisk Ministerråds informationstjeneste Info Norden og de tre grænseregionale informationstjenester, der delvist finansieres af Nordisk Ministerråd, har en særlig betydning for det samlede mobilitetsarbejde og grænsehindringsarbejdet, da de skaber tryghed for borgere og virksomheder, som vil bevæge sig over grænserne i Norden. De er frontlinjen i mødet med borgere og virksomheder, i Nordisk Ministerråds mobilitetsarbejde og i arbejdet med at fjerne grænsehindringer. De grænseregionale informationstjenester identificerer og indrapporterer grænsehindringer til Grænsehindringsrådets sekretariat på baggrund af daglige møder med borgere og virksomheder. Det står mere om Info Norden og de grænseregionale informationstjenester i appendiks 3.

4. Mål og indsatser 2019-21

Faciliterende indsatser

Nordisk Ministerråd skal bidrage til at udvikle forudsætningerne for individers og virksomheders mobilitet i Norden ved positivt at arbejde for at skabe gode betingelser for mobilitet, fx via harmonisering og gensidig anerkendelse af regelværk, og via Grænsehindringsrådet og fagministerrådernes arbejde med at fjerne grænsehindringer. Dette arbejde sker i 2019-21 med særligt fokus på digitalisering, gensidig anerkendelse af uddannelser og samarbejde om implementering af EU-retsakter.

Dette overordnede mål søges i 2019-21 opnået gennem følgende prioriterede indsatser:

Grænsehindringsrådet skal gennem sit mandat og i samarbejde med regionale og nationale aktører, fagministerråd og berørte ministerier bidrage til at afklare 8-12 grænsehindringer som begrænser mobiliteten, for borgere og virksomheder, per år.

Målopfyldelsen sker gennem et samarbejde mellem Grænsehindringsrådet, nationale aktører, relevante fagministerråd og informationstjenesterne. Indsatserne følges op og afrapporteres årligt med udgangspunkt i antallet af afklarede grænsehindringer.

Arbejdet med at etablere en grænseløs nordisk-baltisk digital region løftes videre bl.a. gennem etablering af en infrastruktur for anvendelse af national eID på tværs af grænserne i Norden inden udgangen af 2020, etablering af grænseoverskridende eProcurement standarder (herunder via fælles tilgang til implementering af EU-standarder), arbejdet med Nordic Smart Government 3.0 og samarbejde om implementering af 5G.

Målopfyldelsen sker gennem MR-Digitals arbejde med afsæt i Digital North-deklarationen, statsministrenes erklæring om 5G og 5G action-planen. Indsatserne følges op gennem de konkrete resultater som kan påvises som resultat af de igangsatte initiativer. MR-SAM bidrager med 0,5 MDKK fra mobilitetspuljen i 2019 for at imødekomme et opstået behov om tillægsfinansiering vedrørende eID-projektet.

Arbejdet med at sikre gensidig anerkendelse af uddannelser, erhvervskvalifikationer og autorisationer føres i mål, hvilket indebærer at ligeværdige uddannelser i de nordiske lande i størst mulig udstrækning skal anerkendes automatisk.

Målopfyldelsen sker gennem arbejdet i MR-U, blandt andet gennem en ad hoc-gruppe for opfølgning af Reykjavikdeklarationen under EK-U. Målet følges også af MR-A og Grænsehindringsrådet. Som led i målopfyldelsen afsætter MR-SAM 0,78 MDKK fra mobilitetspuljen i 2019 til arbejdet med anerkendelse af uddannelser og kvalifikationer.

Samarbejdet om implementering af national- og EU-lovgivning skal videreføres og udvikles yderligere, blandt andet for at undgå utilsigtede grænsehindre.

Målopfyldelsen sker gennem at alle fagministerråd, hvor det er relevant, arbejder forebyggende på dette område. MR-SAM besluttede i september 2018 at anbefale at sektorerne mindst én gang årligt udveksler information om nationale lovgivningsinitiativer og spørgsmål vedrørende EU-lovgivning. MR-SAM anbefalede også at sektorerne skal være opmærksomme på og arbejde for at forhindre at ny lovgivning eller implementering af EU-lovgivning skaber grænsehindre. NSK vil fortløbende følge op på disse anbefalinger, bl.a. via en årlig rapportering om status for arbejdet.

Harmonisering af byggeregler og -standarder efterstræbes gennemført hvor det er relevant, for at fremme konkurrence og sikre bedre og billigere byggeri til alle.

Målopfyldelsen sker gennem arbejdet i MR-Vækst/Erhverv, i første omgang ved at et pilotprojekt om harmonisering af byggestandarder gennemføres. MR-SAM bidrager til projektets gennemførelse med 1 MDKK fra mobilitetspuljen i 2019.

Der skal skabes bedre forudsætninger for mobilitet for personer med funktionshindringer.

Målopfyldelsen sker primært gennem arbejdet i MR-S ved iværksættelse af forskellige tiltag i handlingsplanen for personer med funktionshindringer. Indsatserne følges blandt andet op gennem en statusrapport om nordisk mobilitet og funktionshindringer. Videre kommer årlige seminarer at arrangeres. MR-SAM bidrager med 0,15 MDKK fra mobilitetspuljen til et seminar i 2019 om døves tilgang til tegnsprogstolkning ved rejse, arbejde, studier eller flytning i Norden, og døves rettigheder til tolkning i forhold til bistandskonventionen.

Det nordiske samarbejde vedrørende transport og infrastruktur skal styrkes.

Målopfyldelsen sker i første omgang gennem at MR-SAM anmoder de ansvarlige ministre om at arrangere en ministerkonference i løbet af 2019, der muliggør videre drøftelser, og som kan afdække fælles målsætninger for et styrket samarbejde på det pågældende område, og eventuelt en oprettelse af et ad hoc-ministerråd på området. MR-SAM bidrager med 0,5 MDKK fra mobilitetspuljen i 2019 til dette formål.

Der skal initieres et samarbejde om overvågning og opfølgning på beskæftigelsesområdet i Norden.

Målopfyldelsen sker gennem at et projekt igangsættes for at skabe et fundament for et langsigtet samarbejde gennem et styrket metodesamarbejde om specifikke emner. MR-SAM bidrager med 0,5 MDKK fra mobilitetspuljen i 2019 til dette formål.

Direkte mobilitetsfremmende indsatser

Nordisk Ministerråd skal bidrage til mobiliteten i Norden ved direkte at støtte at nordiske borgere tager ophold i et andet nordisk land for at studere eller arbejde. Med dette arbejde understøttes den fællesnordiske identitet og nordiske borgeres forståelse for deres nordiske nabolandes sprog og kultur. Udvekslingsprogrammerne fokuserer i 2019-21 særligt på unge mennesker.

Dette overordnede mål søges i 2019-21 opnået gennem følgende prioriterede indsatser:

Der udveksles omkring 8.500 studerende og undervisere om året, blandt andet gennem at Nordplus og Nordic Master-programmerne udvikles og styrkes.

Målopfyldelsen sker primært i MR-U, gennem at Nordic Master og Nordplus-programmerne udvikles i relation til EU's mobilitetsprogrammer (Erasmus+). Indsatserne bliver fulgt op gennem en årlig opfølgning, rapportering og evaluering af programmerne. MR-SAM besluttede i februar 2018 at tildele MR-U yderligere 3 MDKK i budget 2019 for at styrke mobilitet i Nordplus.

Via NordForsk fremmes mobilitet, forskeruddannelse og netværk for yngre forskere.

Målopfyldelsen sker blandt andet gennem arbejdet i MR-U og gennem NordForsk's årlige virksomhedsplanlægning og opfølgning, som hovedsageligt besluttet af NordForsk's bestyrelse.

Der skal formidles jobs til mindst 750 unge nordiske borgere om året, blandt andet gennem at Nordjobb-ordningen udvikles og styrkes.

Målopfyldelsen sker i MR-A, og målet er at give unge i Norden en mulighed for at få et arbejde og arbejdserfaring fra et andet nordisk land. Indsatserne bliver fulgt op gennem et nyt mandat til Nordjobb gældende fra 2020, en kortlægning af behovet for en opgradering af Nordjobbs IT-system for ansøgning og formidling og effekten af dette, og en større udbredelse af kendskabet til Nordjobb blandt unge og arbejdsgivere.

Sprog, identitet og kultur

Nordisk Ministerråd skal arbejde for at fremme nordiske borgeres – og særligt unge menneskers – forståelse for deres nordiske nabolandes sprog og kultur.

Dette overordnede mål søges i 2019-21 opnået gennem følgende prioriterede indsatser:

2-3.000 Nordiske og nordisk-baltiske kulturaktørers og kunstneres mobilitet understøttes gennem støtteprogrammet Nordisk-baltisk mobilitetsprogram for kultur, Kultur- og kunstprogrammet, Volt- kultur og sprogprogrammet for børn og unge og Nordisk oversættelsesstøtte.

Målopfyldelsen sker gennem arbejdet i MR-K gennem de nævnte programmer. Indsatserne følges op gennem en kvantitativ evaluering af indsatserne.

Informationsindsatser

Nordisk Ministerråd skal medvirke til at stille den nødvendige information til rådighed for borgere og virksomheder, som ønsker at bevæge sig på tværs af grænserne i Norden. Indsatsen sker via en palet af indsatser, hvor Info Norden og de grænseregionale informationstjenester har en central rolle.

Dette overordnede mål søges i 2019-21 opnået gennem følgende prioriterede indsatser:

Informationsindsatsen styrkes for borgere og virksomheder i Norden.

Målopfyldelsen sker først og fremmest ved at give et fornyet og styrket mandat der udvikler Nordisk Ministerråds informationstjeneste Info Norden (tidl. Hallo Norden) i en moderne retning. I det officielle nordiske samarbejde har Info Norden en vigtig rolle som formidler af information der skal:

- Forenkle den internordiske mobilitet for privatpersoner.
- Bistå privatpersoner der ønsker information om at starte og bedrive erhvervsvirksomhed i et andet nordisk land.
- Bistå personer der søger information om nordiske støtteordninger.

Info Norden indrapporterer grænsehindre som borgere og virksomhedsdrivende støder på til Grænsehindringsrådets sekretariat. Desuden opfyldes de nedsatte mål på området gennem et veludviklet samarbejde på grænsehindringsområdet med de grænseregionale informationstjenester. De indsatser som gennemføres på mobilitetsområdet, når det gælder information til borgere og virksomheder i Norden, følges op i en kvantitativ redegørelse der omfatter besøg på web og antal konkrete henvendelser. Der står mere om Info Norden i appendiks 3.

De tre grænseregionale informationstjenester udvikles og styrkes for at effektivisere informationsindsatserne og forbedre indrapportering af grænsehindre i grænseregioner, hvor mennesker pendler over en nationsgrænse.

De tre grænseregionale informationstjenester servicerer dagligt borgere og virksomheder som lever i en grænse-region gennem mail, telefon og gruppeinformation, og gennem dette identificerer og indrapporterer de grænsehindre til Grænsehindringsrådets sekretariat. Der står mere om de grænseregionale informationstjenester i appendiks 3. MR-SAM øremærker 1 MDKK fra mobilitetspuljen i 2019 til en styrkelse af de grænseregionale informationstjenester. Grænsehindringsrådet indkommer i forbindelse med sit kickoff-møde i 2019 med et forslag til fordeling af midler på baggrund af informationstjenesternes projektansøgninger.

Kendskabet til muligheder i det nordiske arbejdsmarked skal fremmes.

Målopfyldelsen sker i MR-A, blandt andet ved gennemførelsen af Nordisk arbejdsløshedsforsikringsmøde 2019. MR-SAM bidrager med 0,45 MDKK til konferencen fra mobilitetspuljen i 2019.

Nordisk statistisk samarbejde skal styrkes og den tilgængelige statistik udvides og forbedres.

Målopfyldelsen sker gennem udarbejdelse af statistik om Norden og udgivelsen af State of the Nordic Region 2020. MR-SAM besluttede på mødet i juni 2018 at øremærke 2 MDKK fra mobilitetspuljen i 2019 til dette formål.

Appendiks 1 – Fagministerrådenes mål

Arbeidslivssektorens mål for mobilitetsrettet arbeid 2019-2021:

Faciliterande insatser:

Prosjekt fremtidens arbeidsliv

Målet for A-sektorens arbeid med prosjektet er å sikre og videreutvikle kunnskapsgrunnlaget slik at landene kan håndtere de endringer som vil prege fremtidens arbeidsliv.

Oppfølging av målet skjer gjennom følgende strategiske aktiviteter:

- Sikre prosjektets finansiering, samt styring og oppfølging gjennom sektorens oppnevnte styringsgruppe.
- Bidra til å sette prosjektets funn og anbefalinger på dagsorden i det nordiske samarbeidet, samt nasjonalt og i internasjonale sammenhenger.
- Sikre et grunnlag for utvikling av nye nordiske løsninger for å fremme ytterligere mobilitet på arbeidsmarkedene.

Innsats for ordnede arbeidsforhold og mot sosial dumping

Målet for A-sektorens arbeid er å styrke potensialet for økt mobilitet på arbeidsmarkedet ved å styrke innsatsen for å sikre ordnede arbeidsforhold, avskaffe uakseptable arbeidsforhold og sosial dumping / arbeidslivskriminalitet.

Oppfølging av målet kan skje gjennom følgende strategiske aktiviteter:

- Oppfølging av og informasjon om ministererklæringen *Joint Nordic Declaration on Fair Competition and Fair Working Conditions*, som ble sendt til EU-kommissær Thyssen.
- Formannskapsaktiviteter i 2018 og 2019.
- Ved å inndra partene i arbeidslivet, og representanter for de baltiske land f.eks. gjennom det EU-finansierte nordisk-baltiske prosjektet om *Undeclared work*.

Direkta mobilitetsfrämjande insatser:

Utvikling av Nordjobb basert på evaluering i 2016.

Mål for A-sektorens arbeid med Nordjobb er å gi unge i Norden en mulighet til å få en jobb og arbeidserfaring fra andre nordiske land.

Oppfølging av målet skjer gjennom følgende strategiske aktiviteter:

- Utarbeide et nytt mandat til Nordjobb som skal gjelde fra 2020, og det vil kunne innebære fornyelse og justeringer av Nordjobbs virksomhet.
- Kartlegge behov for modernisering og oppgradering av Nordjobbs IT-system for søknad og formidling, og effekt av dette.
- Styrke kunnskapen om Nordjobb blant unge og blant arbeidsgivere.

Språk, identitet og kultur

Nordjobb har en funksjon overfor unge i Norden, som i tillegg til å formidle arbeid og gi kunnskap om arbeidsliv, gir unge mennesker kunnskap om språk og kultur i andre nordiske land.

Informationsinsatser

Målet for A-sektorens arbeid er å fremme kunnskap om muligheter i det nordiske arbeidsmarkedet og om den nordiske modellen for arbeidsliv.

Oppfølging av målet skjer gjennom følgende strategiske aktiviteter:

- Sektoren finansierer nettavisen **Arbeidsliv i Norden** som produserer nyheter og artikler om arbeidslivet i et nordisk perspektiv.
- Fafo gjennomfører en rekke aktiviteter for informasjon og forskningsformidling innenfor **Prosjekt Fremtidens arbeidsliv**.
- Sektoren vil støtte **Nordisk arbeidsløshetsforsikringsmøte 2019**, en konferanse som arrangeres annenhvert år. I 2019 vil mobilitet i det nordiske arbeidsmarkedet være konferansens tema og således støtte opp om Nordisk ministerråds prioriteringer.

Grunnleggende konvensjoner og avtaler

Sektoren har følgende konvensjoner og avtaler som er av relevans for mobilitet i Norden:

- Avtale om et felles nordisk arbeidsmarked (fra 1954)

Helse -og sosialsektorens mål for mobilitetsrettet arbeid 2019-2021:	
<p>Fasiliterende innsatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> Iverksettelse av ulike tiltak i handlingsplanen for personer med funksjonshindringer, særskilt under fokusområde 3; fri bevegelighet: En statusrapport om nordisk mobilitet og funksjonshindringer tas fram i samarbeid mellom Nordens velferdssenter, Funksjonshinderrådet, bistandsgruppen og Grensehinderrådet. Rapporten fokuserer på grensehindringer på sosial - og arbeidsmarkedsområdet og særskilt på de grensehindringene som berører funksjonshindringer. Årlige seminar arrangeres og disse involverer relevante aktører innom grensehindringssamarbeidet. I tillegg planlegger man et prosjekt i tilknytning til aktivitet 2.2 i handlingsplanen angående universell utforming og tilgjengelighet - deltagelse og demokrati. Styrke nordisk samarbeid om e-helse, høyspesialisert behandling, sjeldne sykdommer, kliniske studier og legemidler. 	<p>Direkte mobilitetsfremmende innsatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tjenestemannsutveksling på embedsmannnivå – en forlengelse av et pilotprosjekt ut 2019 med sikte på å inkorporere ordningen i det ordinære tjenestemannsutvekslingsprogrammet TJUT. nordisk utdanning i smittevern og sykehushygiene ved Gøteborgs Universitet fra 2019
<p>Språk, identitet og kultur</p> <ul style="list-style-type: none"> Et seminar om døves tilgang til tegnspråktolkning ved reise, arbeid, studier eller flytt i Norden samt døves rettigheter til tolkning i forhold til bistandskonvensjonen. Aktuelle aktører for et slikt samarbeid er Nordens velferdssenter, Hallo Norden, tegnspråknettverket, bistandsgruppen og Grensehinderrådet. 	
<p>Informasjonsinnsatser</p> <p>Et av målene for helse -og sosialsektoren er å fremme kunnskap om medborgeres rettigheter i forhold til trygd, sosial bistand og sosiale tjenester ved opphold og bosetting i et annet nordisk land.</p> <p><i>Oppfølging av målet skjer gjennom følgende strategiske aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Videre utvikling av informasjon og veiledning om borgeres sosiale rettigheter i forbindelse med opphold og bosetting i andre nordiske land gjennom informasjonsportalen Hallo Norden som nå er sammenslått med sosialforsikringsportalen. Informasjon som berører personer med funksjonsnedsettelse på Hallo Norden og NMRs hjemmesider kartlegges og forbedres. Dette gjelder blant annet informasjon om tegnspråktolkning. 	
<p>Grunnleggende konvensjoner og avtaler</p> <p>Sektoren har følgende konvensjoner og avtaler som er av relevans for mobilitet i Norden:</p>

- Den nordiske konvensjonen om sosial bistand og sosiale tjenester (bistandskonvensjonen)
- Den nordiske trygdekonvensjonen
- Overenskomsten om et felles nordisk arbeidsmarked for visse yrkesgrupper innenfor helsevesenet og veterinærer (Arjeplogavtalen)

MR-U:s mål för mobilitetsarbetet 2019-2021	
<p>Faciliterande insatser:</p> <p>Utveckling av erkännande av utbildningar och yrkeskvalifikationer Målet for U-sektorns arbete är att skapa bättre förutsättningar för erkännande av utbildningar och yrkeskvalifikationer. Detta skulle vara till direkt nytta för personer som bor i Norden eller vill flytta till Norden.</p> <p><i>Uppföljningen av detta mål sker genom följande strategiska aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ad hoc grupp för uppföljning av Reykjavik-deklarationen - Arbetet med andra kvalifikationer, t.ex. inom yrkesutbildning 	<p>Direkta mobilitetsfrämjande insatser:</p> <p>Utveckling av Nordplus och Nordic Master speciellt i relation till EU:s mobilitetsprogram Målet for U-sektorns arbete med Nordplus och Nordic Master är att öka kunskap om Norden och erbjuda konkreta former för mobilitet, språkinläring och kulturutbyten.</p> <p><i>Uppföljningen av detta mål sker genom följande strategiska aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Årlig uppföljning, rapportering och evaluering av Nordplus och Nordic Master <p>NordForsk Målsättningen är att utveckla mobilitet, forskarutbildning och nätverk för yngre forskare.</p> <p><i>Uppföljningen av detta mål sker genom följande strategiska aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - NordForsks årliga verksamhetsplanering och uppföljning, som huvudsakligen beslutas av NordForsks styrelse.
<p>Språk, identitet och kultur Målet for U-sektorns arbete är att styrka den nordiska grannspråksförståelsen och kunskaper i och om Nordens samhällsbarande språk. Också kultursektorn har medansvar i samarbetet på språkområdet.</p> <p><i>Uppföljningen av detta mål sker genom uppföljning av språkkursverksamheten samt stödordningar för mobilitet, främst inom Nordplus. Vissa insatser kan eventuellt innebära ökat samarbete mellan de två sektorerna.</i></p>	
<p>Informationsinsatser Målet for U-sektorns arbete är att stödja mobiliteten genom att informera personer som bor i Norden, eller institutioner, om befintliga möjligheter till mobilitet.</p> <p><i>Uppföljningen av detta mål sker genom följande strategiska aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Utveckling av information om möjligheter för nordisk mobilitet i samarbete mellan Nordplus och Nordic Master, Nordiska ministerrådets sekretariat och Hallå Norden. Informationsinsatserna innehåller kunskapsförmedling och marknadsföring av Nordplus och Nordic Master, språkkurser och andra stödformer för mobilitet och vägledning och information om de nordiska överenskommelserna och andra möjligheter till utbildningsmobilitet i Norden. - Vad gäller forskarmobilitet ligger ansvaret för eventuella informationsinsatser hos NordForsk. 	
<p>Grundläggande konventioner och avtal Sektorn har följande konventioner och avtal som är av relevans för mobilitet i Norden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den nordiska gymnasieöverenskommelsen från 2004 (de allmänna gymnasierna och yrkesskolorna) - Överenskommelse om tillträde till högre utbildning från 1996, som förlängdes senast 2018 och som gäller tills vidare.

MR-K's mål for mobilitetsrettet arbejde 2019-21

Direkta mobilitetsfrämjande insatser

Kultursektorn arbetar vidare med mobilitetsfremmende insatser för att øge mobilitet og nordiske unges kendskab til Norden og nordisk kultur og sprog, samt för at bidrage til at skabe bedre rammebetingelser for nordisk kunst- og kulturliv.

Uppföljningen av detta mål sker genom de nuvarande stödprogrammen eller motsvarande:

- Volt, kultur- och språkprogrammet för barn och unga
- Nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet för kultur
- Kultur- och konstprogrammet
- Nordisk översättningsstöd

Sprog, identitet og kultur

Målet for kultursektorens arbejde er at styrke den nordiske sprogforståelse.

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter

- Volt, kultur- och språkprogram för barn och unga
- Kultur- och konstprogrammet

Informationsindsatser

Målet for kultursektorens arbejde er at understøtte mobiliteten i Norden ved at stille information om gældende regelværk i Norden til rådighed for borgerne i Norden.

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter

- Genom de ovannämnda stödprogrammen som administreras av Nordisk kulturkontakt. Alla fem nordiska kulturinstitutioner informerar om dessa

Grundlæggende konventioner og aftaler

Sektoren har følgende konventioner og aftaler af relevans for mobiliteten i Norden:

- Strategin för det nordiska kultursamarbetet 2013-2020
- Handböckerna för stödprogrammen
- Beslut om samarbejde mellem MR-K och de tre baltiska länderna vad gäller Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för kultur

MR-DIGITAL's mål for mobilitet 2019-20

Faciliterende indsatser

Digital North erklæringen

En styrkelse af evnen til at gennemføre digital omstilling af vores regeringer og samfund, særligt ved at oprette et fælles område for grænseoverskridende digitale tjenester i den offentlige sektor.

Udvikle et tæt samarbejde mellem vores administrationer for at etablere en grænseoverskridende digital infrastruktur og integrere relevante digitale tjenester med formålet at understøtte fri bevægelighed for mennesker, varer, tjenesteydelser, kapital og data i vores region. Arbejdet skal fokusere på at fjerne tekniske og juridiske hindringer, i særdeleshed inden for følgende områder:

- Muliggøre grænseoverskridende brug af unikke personnumre og facilitere samarbejde mellem nationale infrastrukturer vedrørende brugen af elektronisk identifikation (eID) i overensstemmelse med EU's eIDAS-forordning.
- Fremme genbrug og fri bevægelighed af data med henblik på at understøtte en mere avanceret design af offentlige services, der vil reducere administrative byrder for borgere og virksomheder, og identificere nøgleområder, samt bygge fælles infrastrukturer for dataudveksling inden for disse nøgleområder.
- Fremme transparente og effektive indgsskik ved offentlige udbud, inklusive en mere udbredt brug af elektroniske og innovative udbudsformer inden for rammerne af EU's indre marked.
- Sikre at informationssikkerhed og beskyttelse af persondata er en grundsten i alle digitale løsninger i hele regionen.

Erklæring om 5G

Den Nordiske region skal være den første og mest integrerede 5G region i verden ved at:

- Fremme udviklingen af nye testfaciliteter, inklusive "test beds"
- Tilskynde teknisk koordinering af 5G-frekvensbånd i regionen
- Fjerne hindringer for ekspansion af 5G-netværket, i særdeleshed ibrugtagning af basestationer og antenner
- Opfordre og monitorere udviklingen af 5G, specifikt vedkommende udvalgte sektorer

Erhvervssektorens mål for mobilitetsrettet arbejde 2019-21	
Faciliterende indsatser Byggeregler og -standarder Stræbe efter at harmonisere byggeregler og -standarder for at fremme konkurrence, sikre bedre og billigere byggeri til alle. <i>Harmonisering af byggeregler:</i> <ol style="list-style-type: none">1. Gennemføre et forskningsprojekt om tilgængelighed i bygninger.2. Efterfølgende undersøge og kortlægge hvilke andre områder af byggereglerne, som det er mest relevant at harmonisere.3. Gennemføre en dialogkonference om harmonisering af nordiske byggestandarder.4. Kortlægge behovet for fællesnordiske standarder, beregningsmetoder og data fsva. bygningers klimapåvirkning set i et livscyklusperspektiv. Fjerne og forebygge grænsehindre I erhvervssektorens arbejde undersøges det herudover, hvor det er relevant at undgå at (i) ny lovgivning samt (ii) implementering af EU-ret medfører nye grænsehindre eller andre hindringer for mobilitet.	Direkte mobilitetsfremmende indsatser Sikre en nordisk region, hvor dataudveksling, information og rapportering mellem det offentlige og private virksomheder via digitale løsninger smidiggøres til gavn for begge parter, samt for borgerne og landenes økonomi gennem projektet Nordic Smart Government 3.0 <i>Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske indsatser i Nordic Smart Government 3.0:</i> <ol style="list-style-type: none">1. Organisatorisk, teknisk, semantisk og juridisk interoperabilitet mellem aktører i økosystemet. Dette indebærer for eksempel en analyse af juridiske forudsætninger og hindringer, samt en model for ansvar og styreformer2. Automatisk flow af forretningstransaktioner, der giver en dybere forståelse for de flow og transaktioner, som ligger til grund for automatisering og standardisering3. Effektiv og sikker informationsudveksling, hvilket indebærer at specificere funktioner og regler for informationsudveksling i overensstemmelse med parternes forskellige behov, dvs. integritet, fortrolighed, sikkerhed og håndterbarhed4. Automatiseret og standardiseret virksomhedsrapportering, dvs. undersøge, hvordan vi kan imødekomme forskellige aktørers behov for finansiel information, såsom Business Intelligence, analyser, rapporter til staten, kreditorer osv.5. Kommunikation og projektledelse: For at lykkes behøver vi et stærkt engagement fra forskellige aktører og en god koordinering af aktiviteter på tværs af arbejdsplaner og lande.
Sprog, identitet og kultur Erhvervssektoren arbejder ikke med indsatser, som adresserer sprogforståelsen, den fælles identitet og kultur.	
Informationsindsatser I relation til erhvervssektoren arbejde med ovenstående mål vil der særligt blive arbejdet med informationsindsatser ift. at nå ud til relevante personer med funktionsnedsættelse i tilgængelighedsprojektet. Der arbejdes også med informationsindsatser i Nordic Smart Government-projektet for at sikre en stærk forankring hos de mange kerneinteressenter.	
Grundlæggende konventioner og aftaler Samarbejdsprogrammet for erhvervs- og innovationspolitik 2018-21. Erklæring fra byggeminister mødet den 29. maj 2018.

Regionalsektorens mål for mobilitetsrettet arbejde 2019-21

Faciliterende indsatser

Målet for regionalsektorens arbejde er at bidrage til at skabe

- Bedre rammebetingelser for nordisk erhvervsliv, når virksomheder ønsker at drive forretning på tværs af grænser i Norden.
- Økt handel og vekst for næringslivet i grænseområdene
- Forenkle hverdagen for personer som er bosatt i grænseområdene for å underlette pendling, studier, mottak av sosiale ytelser med mere på tvers av grensen
- Underlette for offentlige myndigheter å samarbeide på tvers av grensene

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter

- Sikre et tett grenseregionalt samarbeid så innbyggere, virksomheter, institusjoner og myndigheter på begge sider av de nordiske grensene opplever at grensen innebærer færrest mulig hinder.
- Samarbeid med andre sektorer.
- Grensekomiteenes ulike aktiviteter
- Utvikle arbeidet med digitalisering i regional utvikling, og tilrettelegge for utveksling av erfaringer med vellykket bruk av digitale metoder.

Øvrige faciliterende indsatser

Grænsekomitéerne bidrager til mobilitet i grænseregionerne via et velfungerende grænseregionalt samarbejde og ved bl.a. at identificere grænsehindre og arbejde med transport og infrastrukturspørgsmål

Nordisk statistik. Arbejdet med at tilvejebringe statistik om Norden, herunder mobiliteten i Norden og udarbejdelsen af State of the Nordic region 2020.

Nordic Mobility projektet har til formål at producere statistik om mobiliteten mellem de nordiske lande, herunder vedr. migration, arbejde, pendling og uddannelse samt udbetaling af velfærdsydelser i andre nordiske lande og mobilitetsaspekter i erhvervslivet.

Direkte mobilitetsfremmende indsatser

Målet for regionalsektorens arbeid er å bidra til at bevegelse på tvers av grensene går enkelt for virksomheter, innbyggere og offentlige aktører.

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter

- Sikre et tett grenseregionalt samarbeid så innbyggere, virksomheter, institusjoner og myndigheter på begge sider av de nordiske grensene opplever at grensen innebærer færrest mulig hinder.
- Grensekomiteenes ulike aktiviteter og praktiske arbeid.
- Utvikle arbeidet med digitalisering i regional utvikling, og tilrettelegge for utveksling av erfaringer med vellykket bruk av digitale metoder.

Vedrørende Havnens forslag

Følgende av Havnens forslag vil ha betydning for regionalsektoren selv om de behandles i andre sektorer:

2. Sikre at programmer fra de nordiske public serviceudbydere i størst mulig grad bliver tilgængelige på digitale platforme i hele Norden
5. Nationale elektronisk ID kan anvendes i hele Norden inden udgangen af 2020
6. Forstærket samarbejde om harmonisering af byggeregler og -standarder
7. Gensidig anerkendelse af uddannelser, erhvervskvalifikationer og autorisationer
10. Nordisk koordinering ved udarbejdelse af nationale transportplaner
11. Genoprettelse af et nordisk ministerråd for transport
12. Nedsættelse af et ekspertudvalg for at udrede en fremtidig transportinfrastruktur i Norden
16. Årlig rapportering til de nordiske statsministre om arbejdet med mobilitet samt særligt prioriterede sager

Sprog, identitet og kultur

Språk, identitet og kultur er ikke hovedfokus for sektorens arbeid, men det er et mål at språkforståelsen, kulturen og identiteten henger sammen på tvers av grensene, og ikke skaper hinder for mobiliteten.

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter

- grensekomiteenes ordinære samarbeid

Informationsindsatser

Målet for regionalsektorens arbejde er at understøtte mobiliteten i Norden ved å bistå innbyggere og virksomheter som ønsker å virke på tvers av grensene ved at stille information om gældende regelværk i Norden til rådighed for borgerne i Norden.

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter

- Grensekomiteenes oppdrag

Et annet vitig mål er å spre informasjon om mobiliteten og dokumentasjon av denne. Dette skjer gjennom Nodregios virksomhet og publikasjonen State of the Nordic Region.

Grundlæggende konventioner og aftaler

Følgende konventioner og aftaler af relevans for mobiliteten i Norden:

- Den nordiske passunion av 1954
- Overenstkømt om fellesnordisk arbeidsmarked av 1983
- Språkkonvensjonen av 1987

Energisektorens mål for mobilitetsrettet arbejde 2019-21

Faciliterende indsatser

Visionen for det nordiske energisamarbejde er:

Gennem et stærkt, tillidsbaseret og tilpasningsdygtigt samarbejde at udvikle de nordiske energisystemer på en måde, som sikrer verdens mest integrerede og intelligente grønne lavemissionsøkonomi med høj konkurrenceevne og forsyningssikkerhed.

Energisektorens strategiske mål for mobilitetsrettet arbejde er, at:

I tråd med visionen skal energisamarbejdet bidrage til en stabil og sikker energiforsyning, et velfungerende energimarked samt bæredygtig vækst og velstand for den nordiske befolkning. Energisamarbejdet skal også bidrage til, at landene kan opnå deres ambitiøse nationale miljø- og klimamålsætninger.

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter:

- Vedtage en ny vision for det nordiske elmarked til sikring af arbejdet med et fortsat velfungerende nordisk elmarked
- Fortsætte det tætte samarbejde omkring EU/EØS med spørgsmål særligt vedrørende energiunionen
- Med udgangspunkt i samarbejdsprogrammet at arbejde for et tættere samarbejde omkring energirelateret transport

Målet for energisektorens er et fortsat stærkt og levende regionalt energisamarbejde baseret på ambitionen om et bæredygtigt energisystem i Norden.

Det nordiske energisamarbejde sigter, når det gælder konkrete energipolitiske initiativer, mod områder, hvor der er en udpræget politisk relevans og nordisk nytte. Efterhånden som de nordiske energisystemer bliver tættere integreret, opstår der løbende udfordringer, som bl.a. bunder i forskelligheder mellem landenes systemer eller nationale regulering. Disse bør drøftes løbende og adresseres i det nordiske samarbejde. Det samme gælder integrationen af det nordiske energisamarbejde ind i det europæiske.

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter

- Ny vision for det nordiske elmarked
- EU/EØS spørgsmål tages op på alle MR/EK møder samt i relevante arbejdsgrupper
- Samarbejde omkring energirelateret transport

Sprog, identitet og kultur

Energisektoren arbejder ikke med indsatser, som adresserer sprogforståelsen, den fælles identitet og kultur.

Informationsindsatser

Energisamarbejdet skal bidrage til, at landene kan opnå deres ambitiøse nationale miljø- og klimamålsætninger. Det inkluderer en både en global og nordisk profilering af de nordiske styrkepositioner indenfor energisektoren gennem udvikling af tekniske løsninger, der bidrager til opfyldelse af klimamålene.

Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske aktiviteter

- Informationsudveksling og dialog om de nordiske landes energipolitikker og strategier,
- Norden i Europa herunder gennemførelse af EU energiunionen,
- Nordens nærområder særligt de baltiske lande,

Grundlæggende konventioner og aftaler

Sektoren har følgende konventioner og aftaler af relevans for mobiliteten i Norden: - - *Det energipolitiske samarbejdsprogram 2018-2021*

Miljø og Klimasektorns (MK) arbejde med mobilitet	
<p>Faciliterende indsatser:</p> <p>Miljø og klimasektorens strategiske mål for mobilitetsrettet arbejde er, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fortsætte det tætte samarbejde omkring EU/EØS med spørgsmål rettet mod miljø og klima - Med udgangspunkt i sekroens samarbejdsprogram 2019-2014 at arbejde for et endnu tættere samarbejde omkring miljødelen af bæredygtig udvikling fx grønne transportløsninger, affaldshåndtering, luftkvalitet og støj. <p>Opfølgningen af dette mål sker gennem følgende strategiske indsatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EU/EØS-spørgsmål tages op når relevant på MR/EK møder, samt i relevante arbejdsgrupper - Gennem opfølgning på strategisk indsats indenfor grøn transport under norsk formandskab i 2017 - Gennemførelse af det svenske ordførendeskabsprojekt om klimasmart mobilitet 2018-20 - Green to scale projektet, hvor nordiske løsninger samles på tværs af grænserne for det globale marked <p>Projekter og indsatser om grønne transportløsninger</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarbejde indenfor miljø- og klimapolitik med henblik på at bidrage til at stimulere en bæredygtig udvikling i Norden, EU/EØS og globalt. Sektoren gør dette gennem at samarbejde proaktivt i internationale forhandlinger og der hvor det giver mening i forhold til en ambitiøs gennemførelse af internationale miljø- og klimaaftaler og for - At styrke det miljø- og klimapolitiske regelværk i EU, herunder regelværket om kemikalier, biodiversitet og klima. 	<p>Direkte mobilitetsfremmende indsatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Under norsk ordførandskab 2017 blev spørgsmålet om grøn konkurrencekraft løftet på ministermødeniveau/MR-MK. En rapport om de nordiske landes styrkeposition i den grønne omstilling af transportsektoren, indspil til EU-arbejdet med lavudslipsmobilitet i tunge køretøjer og en dialog med nordiske innovationsaktører om klustersamarbejde om grøn transport udgjorde omdrejningspunktet. - Det svenske ordførendeskabsprojektet om 'Klimatsmart mobilitet i hållbara nordiska städer' 2018-20 er har til hensigt at bidrage til en bæredygtig byudvikling gennem støtte til omstillingen til fossilfri og hållbar transport. - Under det svenske ordførendeskab afholdt man i 2018 et højniveaumøde mellem miljø- og klimaministre og erhvervsliv om hvordan politik og erhvervsliv i fællesskab kan drive klimaarbejdet fremad. Omstillingen i transportsektoren var også hér et af de områder, der blev omtalt. - Det nordiske samarbejdsprojekt "Green to scale" som er en del af statsministerinitiativet og som forvaltes af MK-sektoren, samler nordiske klima og energiløsninger på tværs af landegrænserne med henblik på det globale marked. - Øvrige mobilitetsfremmende indsatser omkring udvikling af grønne transportløsninger såvel i byer, som på landevejen indgår i stigende grad i MK-sektorens projektportefølje
<p>Sprog, identitet og kultur</p> <p>Miljø- og Klima sektoren arbejder ikke med indsatser, som adresserer sprogforståelsen, den fælles identitet eller kultur.</p>

Informationsindsatser

MK-samarbejdet bidrager til, at landene kan opnå deres ambitiøse nationale miljø- og klimamålsætninger. Det inkluderer en både en global og nordisk profilering af de nordiske styrkepositioner indenfor klima gennem udvikling af tekniske løsninger, der bidrager til opfyldelse af klimamålene.

Opfølgningen af dette mål sker gennem strategiske aktiviteter som:

- Informationsudveksling og dialog om de nordiske landes miljø og klimapolitikker og strategier - et eksempel på dette er kommunikationen af projektet Green to Scale
- Konkrete projektindsatser, bl.a. om MaaS og det svenske ordførendeskabsprojekt mm som præsenteres ved relevante konferencer og øvrige internationale sammenhæng.

Sektoren har følgende konventioner og aftaler af relevans for mobiliteten i Norden :

Det nordiske miljø- og klimapolitiske samarbejdsprogram 2019-2024

Finanssektorns arbete med mobilitet

Mål och insatser

Sektorens mål för 2019-21

De verksamheter och det projektarbete som bedrivs i finanssektorns regi bör med fördel kunna fortsätta som en indirekt bidragsgivare till mobilitetsarbetet.

Målet bör vara följande.

- Fortsatt årlig utgivning av NEPR och Konjunkturrapporten Nordic Economic Outlook.
- Punkt om information från länderna om aktuella och planerade regelförändringar och utredningar.
- Seminarieverksamhet i NMR:s regi som ökar kunskapsutbytet för nordiska skatteexperter.

Etablera ett systematiskt samarbete mellan de nordiska länderna med erfarenhetsutbyte om FATFs arbete mot penningtvätt och andra oegentligheter inom de nordiska finansmarknaderna och banksektorerna.

Havnens forslag 8 och 9 är relevanta också för finanssektorn. Erfarenhetsutbytet i ÄK-F om planerade utredningar och regelförändringar är en viktig del av arbetet, liksom även seminarieverksamheten för nordiska skatteexperter om delningsekonomin. Följande strecksatser är konkreta exempel på finanssektorns verksamhet, som indirekt bidrar till mobilitetsarbetet via erfarenhets- och kunskapsutbyte.

- Finanssektorn har en stående punkt på ämbetsmannakommitténs mötesagenda som innebär att samtliga länder informerar om planerade eller nyligen beslutade utredningar och regelförändringar inom för sektorn relevanta områden. Sektorn håller ca tre möten per år.
- Idar Kreutzer, direktör för Finans Norge har MR-SAMs uppdrag genomfört en utredning om hur förutsättningarna för tillgängligheten i Norden till riskvilligt kapital för start-ups kan förbättras och stärkas.

Kreutzers utredningsrapport An integrated and effective Nordic ecosystem for innovation and green growth, kommer att presenteras av utredaren på både MR-F och MR-N under 2019. Därtill kommer rapporten att diskuteras på ÄK-F i december och på ÄK-N i november.

- På det kommande MR-F i 2019 kommer också frågan om de nordiska ländernas medverkan i det internationella samarbetet FATF (Financial Action Task Force) att behandlas. Arbetet i FATF består av et 30-tal OECD-länder och arbetar mot bl.a. penningtvätt och terrorismfinansiering.
- Därtill finansierar finanssektorn projekt med för sektorn och för mobilitetshandlingplanen relevant innehåll. Exempelvis den årliga nordiska konjunkturrapporten Nordic Economic Outlook. Rapporten tas fram av en grupp makroekonomer från samtliga nordiska finansministerier och innehåller beskrivningar av konjunkturcykel, tillväxt, arbetslöshet, inflation och offentliga finanser i samtliga nordiska länder.
- Vidare finansierar sektorn den årliga tidskriften Nordic Economic Policy Review (NEPR) med en samling av forskningsartiklar av nordiska ekonomiska forskare, kring ett bestämt tema. Syftet med NEPR är att tillgängliggöra den senaste ekonomiska forskningen från och om Norden, för beslutsfattare och intresserad allmänhet. 2017 var temat Labour Market Integration in the Nordic Countries, och 2018 Increasing Income Inequality in the Nordics.
- Sektorn finansierar också enskilda projekt. Under 2018 och 2019 exempelvis projektet Integrating Immigrants into the Nordic Labor markets, liksom ett projekt om långsiktigt hållbara offentliga finanser i de nordiska länderna.

Slutligen bör nämnas det seminarium om beskattning av delningsekonomin för nordiska skatteexperter som finansieras av sektorn och organiseras av NMRs. Seminariet är det andra i ordningen och deltagarna kommer från skattemyndigheter och ministerier i de nordiska länderna. Syftet är att möjliggöra ett systematiskt erfarenhetsutbyte kring frågan om hur de olika nordiska länderna hanterar problematiken kring beskattning av verksamheter inom delningsekonomin i praktik och juridik. En del länder arbetar med lagstiftning, andra med strategier och uppdatering av befintligt regelverk

Justitssektorns arbete med mobilitet 2019-21

Mål och insatser:

Att i enlighet med Samarbetsprogram för justitiesektorn 2019-2022 bidra till att tillvarata rättssäkerheten för individer och företag i de nordiska länderna genom de projekt och initiativ som sektorn stödjer. Rättssäkra samhällen skapar trygghet och förutsägbarhet och kan främja mobiliteten i Norden.

Att i enlighet med Samarbetsprogram för justitiesektorn 2019-2022 verka för att det inte skapas nya gränshinder till följd av nationella lagstiftningsinitiativ och vid genomförandet av EU/EES-lagstiftning och andra internationella förpliktelser.

FJLS-sektorens mål for mobilitetsrettet arbeid 2019-21

Faciliterende innsatser

Det er et mål for FJLS-sektorens arbeid å bidra til å fremme en bærekraftig og konkurransekraftig bioøkonomi i den nordiske regionen. Gjennom nordisk bioøkonomiprogram har NMR pekt på bl.a. følgende strategiske innsatser for å bidra til dette mål:

- 1) *Sammenhengende politikk*
- 2) *Fremme fri bevegelse av biobaserte produkter*

Direkte mobilitetsfremmende innsatser

Et mål for FJLS-sektoren, gjennom nordisk bioøkonomiprogram, er å bidra til å identifisere områder hvor den nordiske regionen kan tjene på synergier, raskere fremdrift og samhold for å skape kritisk masse i forskning og innovasjon, samt skape et større «hjemmemarked», bl.a gjennom å:

- 3) *Adgang til test- og demonstrasjonsfasiliteter*
- 4) *Styrke makroregionalt samarbeid*
- 5) *Støtte til bioøkonomisk klyngedannelse*
- 6) *Styrke nettverksaktiviteter*

Mht. oppfølging av makroregionalt samarbeid er Nordisk Ministerråd engasjert i slikt arbeid især mot Østersjøområdet.

Informationsinnsatser

Målet for FJLS-sektorens arbeide er at understøtte den fremvoksende nordiske bioøkonomien ved å aktivt fremme viktigheten av, og de muligheter, som ligger i grønn omstilling.

Opfølgingen af dette mål sker gennem bl.a. gjennom.

- Publikasjoner (25 cases, 15 action points, etc.)
- Film/sosiale medier
- Nyhetsbrev

Grundlæggende konventioner og aftaler

Sektoren har følgende konventioner og aftaler af relevans for mobiliteten i Norden:

- Nordisk bioøkonomiprogram

NORDBUKs mål for mobilitetsarbejdet 2019-21

Mål

- 1) At fremme mobilitet og et stærkt civilsamfund for at støtte udviklingen af børn og unges forskellige former for organisering og delagtighed i demokratiske processer i Norden (Direkte mobilitetsfremmende indsatser)
- 2) At man i sektorens arbejde med mobilitet tager særlig højde for inklusion af udsatte børn og unge, herunder især børn og unge som er på flugt eller migrerer (Faciliterende indsatser)

Mål 1 henviser til strategiens indsatsområde: Fortsat samarbejde med og støtte til civilsamfundet

Mål 2 henviser til strategiens indsatsområde: Styrket støtte til og inklusion af udsatte børn og unge.

Strategiske initiativ

- 1) NORDBUK-programmet med en årlig uddeling på i alt 4MDKK.
- 2) Tillægsbevilling til NORDBUK programmet med fokus på Agenda 2030 gældende i perioden 2018-2020

Herudover anbefaler NORDBUK, at:

- a) Børne- og ungeperspektivet integreres i handlingsplanen for mobilitet i Norden for 2019-2021
- b) NORDBUK efter behov kan involveres og bidrage med ekspertise om målgruppen børn og unge i det videre arbejde med forslag 1: "*Kraftig øgning af Nordplus' budget med særligt fokus på børn og unge*" i Ingvar Havnens rapport.

Jämställdhetssektorns mål for mobilitetsarbetet 2019-21

Faciliterande insatser

"Fremme mobilitet ved at stræbe efter kvinder og mænds lige muligheder på fremtidens arbejdsmarked, samt mulighed for indflydelse og magt"

Målet är en faciliterande insats, och relaterar till samarbetsprogrammet för jämställdhet 2019-2022. Följande nuvarande strategiska initiativ/projektexempel strävar mot detta mål:

- a. Nordic Gender Effect
- b. Könsuppdelade utbildningsval
- c. Framtidens arbetsliv
- d. Jämställdhetskartor

"Fremme mobilitet ved at stræbe efter kvinder og mænd, piger og drenge skal have lige muligheder i det offentlige rum."

Målet är en faciliterande insats och en informationsinsats. Målet relaterar till samarbetsprogrammet för jämställdhet 2019-2022. Följande nuvarande strategiska initiativ/projektexempel strävar mot detta mål:

- a. Hat och hot på nätet (rapport från NIKK)
- b. #MeToo-insatser

Direkt mobilitetsfrämjande insatser

"Fremme mobilitet ved at støtte netværksopbygning og informationsdeling på ligestillingsområdet i Norden ved fortsat støtte til Ligestillingsfonden og NIKK."

Målet är en direkt mobilitetsfrämjande insats och informationsinsats. Följande nuvarande strategiska initiativ/projektexempel strävar mot detta mål:

- a. Jämställdhetsfonden
- b. Nordisk Information för Kunskap om Kön (NIKK – samarbetsorgan)

Appendiks 2 – Grænsehindringsrådet

Arbetet med att eliminera gränshinder i Norden

Arbetet med att eliminera gränshinder är en fristående del av Nordiska ministerrådets arbete för att främja mobilitet i Norden.

Gränshinderrådet, som upprättades i 2014 är en central aktör i det arbetet. Genom sitt arbete synliggör rådet problem med mobilitet och tillväxt för medborgare och företag i Norden och bidrar på ett effektivt sätt till att lösa gränshinder i Norden. Gränshinderrådets arbete är nära kopplat till aktörer och organisationer som identifierar och löser gränshinder vilket både bidrar till transparens och en bred delaktighet i Gränshinderrådets arbete.

Gränshinderrådet arbetar efter tre prioriterade insatsområden:

1. Att eliminera eller avklara existerande gränshinder mellan de nordiska länderna
2. Att förebygga uppkomst av nya gränshinder
3. Att öka och effektivisera informationstjänsterna

Det nya mandatet

En av de mest grundläggande uppgifterna för det nordiska samarbetet är att arbeta för fri rörlighet i Norden. Det ska vara enkelt att flytta till ett annat nordiskt land samt att studera, arbeta, pendla och starta företag.

I ett led att ytterligare sätta fokus på den fria rörligheten fick Gränshinderrådet ett nytt och förstärkt mandat som kommer att gälla från den 1 januari 2018 till den 31 december 2021. Avsikten är att rådet ska ha större politisk kraft att kunna driva på de nordiska regeringarna i fråga om fri rörlighet. Statsministrarna har uttryckt en vision om att Norden ska vara världens mest integrerade region och det är Gränshinderrådets uppgift att bidra till att förverkliga den visionen.

Bland annat får de nationella representanterna nu större frihet att agera, genom att exempelvis kalla till möte med berörda ministrar, med arbetsmarknadens parter och andra aktörer som kan bidra till att lösa gränshindren. Det sätts även fokus på ett styrkt nationellt samarbete, bland annat genom att Gränshinderrådets medlemmar uppbygger ett nationellt nätverk.

Att eliminera eller avklara existerande gränshinder

Arbetet med att eliminera/avklara gränshinder börjar med att gränshinder identifieras där medborgare och företag söker information om att förflytta sig över gränserna. Det vill säga hos informationstjänsterna. Gränshinderrådet dokumenterar gränshindren i sin databas. Baserat på databasens innehåll prioriterar medlemmarna i Gränshinderrådet varje år ett antal gränshinder som de väljer att arbeta med. Arbetet bedrivs tills gränshindret är löst eller till dess att berörda departement eller myndigheter meddelat att gränshindret inte kan lösas. Det är bara beslutsfattare och de nationella myndigheterna i de nordiska länderna, Färöarna, Grönland och Åland som kan finna en lösning på gränshinder, och Gränshinderrådet har därför endast en pådrivande

roll. Gränshinderarbetet försätter ett gott samarbete mellan Gränshinderrådet och de nationella departementen, vilket det nya mandatet skapar goda förutsättningar för.

Gränshinderrådet ska prioritera gränshinder som uppstår inom arbetsmarknads-, socialförsäkrings- utbildnings- och näringslivsområdet och som är möjliga att ändra genom avtal eller regeländringar hos myndigheter och departement.

Gränshinderrådets mål är att få 8-12 gränshinder avklarade per år.

Grænsehindringsrådsmedlem

Mandat for Grænsehindringsrådet 2018-2021

Baggrund

Arbejdet med at fjerne grænsehindringer er højt prioriteret i det nordiske samarbejde som en vigtig men dog afgrænset del af arbejdet med at nå statsministrenes vision om at Norden skal være verdens mest integrerede region. Formålet med arbejdet er således i sidste ende at fremme mobilitet og handel mellem de nordiske lande for borgere og erhvervsliv.

Det nordiske samarbejde er et mellemstatsligt samarbejde, hvorfor det er de nationale parlamenter, departementer/ministerier, myndigheder og øvrige aktører, som har ansvaret for at ikke tilsigtede/ uønskede grænsehindringer kan løses.

Grænsehindringsrådet skal arbejde for at fjerne grænsehindringer, som berører borgere og erhvervsliv i Norden. Rådets nationale medlemmers¹ rolle er at være pådrivere overfor de nationale politiske og administrative systemer. Rådet medlemmer skal kunne henvende sig direkte til en nordisk lands minister såfremt det skønnes, at dette er nødvendigt for at få grænsehindringer løst/afklaret.

Rådet skal identificere, prioritere og komme med bidrag til at fjerne grænsehindringer for borgere og virksomheder i Norden i samarbejde med alle de aktører, der nationalt er afgørende for, at grænsehindringer kan løses,

¹ Når der i dette mandat tales om land og nationalt medlem menes Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Grønland, Åland og Færøerne (og medlemmer fra disse lande).

herunder nationale forvaltninger og myndigheder, parlamentarikere, informationstjenester, arbejdsmarkeds parter mv.

Arbejdet i rådet skal knyttes tæt op på det aktuelle formandskab i Ministerrådet, dets prioriteringer og politiske lederskab, ligesom generalsekretæren skal være pådriver i grænsehindringsarbejdet i Ministerrådet.

Medlemmerne af Grænsehindringsrådet

Sverige, Danmark, Norge, Island, Finland, Færøerne, Grønland og Åland kan udpege hver et medlem til Grænsehindringsrådet. Ved udpegning af medlemmer skal man ud over nationale prioriteter lægge vægt på, at medlemmerne opfylder følgende:

- Har et stærkt og aktuelt netværk i de nationale regeringer, på minister- og/eller embedsmandsniveau
- Har erfaring med arbejde inden for et eller flere af de områder, hvor de fleste grænsehindringer findes (arbejdsmarked, socialpolitik, skat, uddannelse eller næring)
- Har den nødvendige mulighed for at prioritere arbejdet i Grænsehindringsrådet
- Har den nødvendige frihed til at agere i arbejdet med at fjerne grænsehindringer, hvilket betyder, at man har mulighed for ud fra egne vurderinger at beslutte og afholde nationale møder med berørte ministerier og departementsmedarbejdere, når dette kræves, for derigennem at have muligheden for at sikre og prioritere de grænsehindringer, som de anser for væsentlige.

Udover de nationale medlemmer er Nordisk Ministerråds generalsekretær medlem af Grænsehindringsrådet, og Nordisk Råd har også en medlem i rådet.

Ved sammensætningen af rådet tilstræbes en jævn kønsfordeling.

Formandskab for Grænsehindringsrådet

Formandskabet for Grænsehindringsrådet går på skift og følger formandskabet for Nordisk Ministerråd. Formandskabet leder arbejdet i Grænsehindringsrådet i samarbejde med Nordisk Ministerråds generalsekretær.

Formandskabet for Grænsehindringsrådet skal have en løbende og tæt dialog med sin nationale repræsentant i den Nordiske Samarbejdskomité (NSK) og samarbejdsminister med henblik på at sikre overensstemmelse mellem formandskabslandets prioriteringer generelt og arbejdet i Grænsehindringsrådet. Denne dialog skal også ske før formandskabsåret indledes, således at grænsehindringer inddrages i formandskabsprogrammet for Nordisk Ministerråd.

Samtlige nationale medlemmer bør have en løbende og tæt dialog med deres nationale NSK repræsentant og samarbejdsminister for at sikre fremdrift i processen med det respektive lands prioriterede grænsehindringer.

Formandskabet for Grænsehindringsrådet skal stille sig til rådighed for en årlig afrapportering om arbejdet i Grænsehindringsrådet til statsministrene, hvis det siddende formandskab for Ministerrådet anser, at der er behov for at løfte arbejdet til statsministerniveau.

Endelig skal formandskabet for Grænsehindringsrådet sikre, at tidligere års prioriteringer også videreføres i arbejdet.

Opgaver

Det kvantitative mål er at få afklaret 8-12 grænsehindringer om året i Grænsehindringsrådets regi. Afklaret indebærer, at hindringen bliver løst, eller at det afklares, at hindringen ikke kan løses. Denne beslutning rapporteres, og Grænsehindringsrådet arbejder ikke videre med den pågældende grænsehindring.

Kvantitative mål skal komplementeres med kvalitative mål, som fastlægges efter drøftelse i Grænsehindringsrådet og under hensyntagen til borger- og næringsperspektivet samt nationale og regionale forhold, for at sikre at de prioriterede grænsehindringer er af en væsentlig betydning for mobiliteten i Norden.

Der skal løbende følges tæt op på resultaterne af arbejdet og vurderes behov for ændringer, der kan bidrage til, at endnu flere og væsentlige grænsehindringer løses til gavn for borgere og virksomheder i Norden. Der skal desuden løbende følges op på de afklarede grænsehindringer.

Grænsehindringsrådet skal i samarbejde med relevante aktører i landene:

- Identificere og udrede grænsehindringer for borgere og virksomheder i Norden på baggrund af indspil fra blandt andet Hallo Norden og de regionale informationstjenester
- Forsøge i samarbejde med landene at finde løsninger på grænsehindringer
- Afgøre hvilke grænsehindringer, som det er væsentligst for rådet at gå videre med i forhold til borgere, virksomheder og landene, og på den baggrund vurdere grænsehindringens betydning og derudfra vurdere det mest hensigtsmæssige niveau for de videre kontakter (MR/EK, nationale ministerier eller på et mere operativt niveau som fx myndigheder arbejdsgrupper, institutioner, brancheorganisationer mv)
- Bidrage til at landene ikke skaber nye grænsehindringer i forbindelse med ny national lovgivning og udmøntning af EU/EØS regulering. Dette skal ske i tæt dialog med berørte departementer/ministerier.
- Etablere samarbejde med Solvit nationalt og så vidt muligt videreformidle grænsehindringer, der er ulovlige i henhold til EU-retten, til Solvit. Sager, som afvises hos Solvit, kan håndteres i rådet
- Samarbejde med regionale informationstjenester, grænsekomitéer og Hallo Norden for at få grænsehindringer identificeret og indrapporteret til NMRS og Grænsehindringsdatabasen. Efterfølgende kvalitetssikres disse af NMRS/Grænsehindringsrådet i samarbejde med berørte departementer. Problemstillinger, som identificeres i den forbindelse som reelle problemer for borgere og virksomheder, men som ikke kvalificerer som grænsehindringer, søges videreformidlet til håndtering i andre relevante fora.
- Samarbejde med ministerråd og embedsmandskomitéer under Nordisk Ministerråd, nationale forvaltninger og myndigheder

Grænsehindringsrådet kan desuden:

- Repræsentere grænsehindringsarbejdet ud ad til: Holde møder med ministre og embedsmænd (MR/EK) om grænsehindringer, holde oplæg til konferencer mv.
- Igangsætte relevante analyser og arrangere løsningsorienterede seminarer o.l., der kan understøtte arbejdet med at fjerne grænsehindringer i Norden

Rådet mødes ca. 4 gange årligt efter behov, og i forbindelse med et årligt kickoff-møde, der afholdes i forbindelse med, at en ny formand tiltræder, og hvor fokus er at evaluere og videreudvikle arbejdet.

Der tilstræbes videst mulig informationsudveksling med og transparens i forhold til Nordisk Råds grænsehindringsgruppe.

Opgaver for de nationale medlemmer af Grænsehindringsrådet

Respektive medlemmer af Grænsehindringsrådet har ansvar for at sikre forankring af arbejdet med at fjerne grænsehindringer nationalt. De skal således etablere et samarbejde med de aktører nationalt, der er afgørende for, at grænsehindringer kan løses, herunder nationale forvaltninger, arbejdsmarkeds parter, informationstjenester mv.

Det respektive nationale medlem skal have et velegnet redskab til at løse denne opgave. Det skal gøres ved at etablere en national netværksgruppe, hvor man holder jævnlige møder i tilknytning til arbejdet i Grænsehindringsrådet. I grupperne kan dagsordenen for møderne i Grænsehindringsrådet diskuteres og gennemgås, man kan rejse aktuelle grænsehindringer, gøre status på igangværende processer samt orientere om aktuelle aktiviteter.

Netværksgruppen kan bestå af følgende grænseregionale og nationale deltagere:

- Det nationale medlem af Grænsehindringsrådet
- Embedsmænd fra det nationale NSK kontor
- Permanent repræsentation fra de mest berørte ministerier og myndigheder, samt øvrige myndigheder i henhold til mødets dagsorden
- De grænseregionale informationstjenester
- Hallo Norden
- Relevante parlamentarikere fra den nationale delegation til Nordisk Råd
- Arbejdsmarkedets parter når det er relevant i henhold til mødets dagsorden
- Evt. en deltager fra NMRS
- Evt. en deltager fra den nationale ombudsinstitution

Gennem disse grupper kan etableres og udvikles nordiske netværk på forskellige specialområder efter behov.

Udover de nationale netværk, hvor størstedelen af det nationale grænsehindringsarbejde udføres, kan samarbejdsministeren sammen med Grænsehindringsrådets medlem indkalde til møde med berørte ministre, hvor Grænsehindringsrådets prioriterede grænsehindringer diskuteres.

Hvert år afrapporterer de enkelte medlemmer af Grænsehindringsrådet til den nationale samarbejdsminister om hvilke aktiviteter, man har igangsat nationalt i arbejdet med at fjerne grænsehindringer.

Grænsehindringsrådets medlem afrapporterer, hvad man har gennemført nationalt i arbejdet med at eliminere grænsehindringer til samarbejdsministeren med Grænsehindringsrådets årsrapport som grundlag. I afrapporteringen præsenterer man også hvilke tiltag man påtænker at lave de følgende år med udeståender og ny prioriterede grænsehindringer.

Generalsekretærens rolle

Generalsekretæren har som medlem af Grænsehindringsrådet særligt i opdrag:

- At føre sager fra arbejdet i Grænsehindringsrådet videre til berørte ministerråd og embedsmandskomitéer under Nordisk Ministerråd
- At bidrage til god koordination og organisering af arbejdet

- At sikre, at der rapporteres fra arbejdet i Grænsehindringsrådet til Nordisk Råds session som en del af samarbejdsministrenes årlige redegørelse for grænsehindringsarbejdet.

Generalsekretæren stiller sekretariatsbistand fra Nordisk Ministerråds sekretariat til rådighed for arbejdet i Grænsehindringsrådet. Sekretariatet koordinerer arbejdet, udarbejder mødemateriale samt står for de praktiske dele af arbejdet i forbindelse med planlægning og gennemførelse af møderne. Sekretariatet har ansvar for Grænsehindringsdatabasen.

Generalsekretæren har ansvaret for udarbejdelse af dagsorden og indstilling til beslutninger, men arbejdet sker i dialog med det aktuelle formandskab for Grænsehindringsrådet.

Landenes rolle

Som støtte for Grænsehindringsrådets arbejde bistår landene i så vidt muligt omfang med juridisk og faglig ekspertise, hvor det er nødvendigt. Hvert land udpeger i alle relevante ministerier en kontaktperson², der som indgang til ministeriet kan hjælpe Grænsehindringsrådet med de nødvendige kontakter til brug for arbejdet med at identificere, udrede og finde løsninger på grænsehindringer.

Landene har ansvaret for evt. servicering af sit nationale medlem fagligt såvel som praktisk. Medlemmerne af Grænsehindringsrådet har selv ansvar for bookninger og andre logistiske gøremål, som følger af opdraget.

Budget, honorering etc.

Der afsættes midler i det nordiske budget til Grænsehindringsrådets arbejde, herunder midler til at indhente analyser og udredninger fra eksterne aktører.

Landenes repræsentanter i Grænsehindringsrådet kan afhængig af reglerne i hjemlandet modtage en årlig aflønning/honorar fra det nordiske budget for arbejdet i Grænsehindringsrådet.³, mens omkostninger i forbindelse med rejser, møder mv finansieres nationalt af landene.

Mandatperioden er 1. januar 2018 – 31. december 2021. I forbindelse med rapporteringen efter 2019 gør MR-SAM status over erfaringerne med mandatet.

² Landene beslutter om kontaktpersonen skal være de nationale EK-medlemmer eller en anden.

³ Hvis de nationale regler ikke tillader aflønning, fx hvis medlemmet er embedsmand, udbetales aflønningen til pågældendes arbejdsgiver som kompensation for den arbejdstid, der anvendes til opgaven som medlem af Grænsehindringsrådet.

Appendiks 3 – Informationsindsatser, Info Norden og de grænseregionale informationstjenester

Info Norden

I det officielle nordiske samarbejde har Info Norden en vigtig rolle som formidler af information der skal:

- Forenkle den internordiske mobilitet for privatpersoner.
- Bistå privatpersoner der ønsker information om at starte og bedrive erhvervsvirksomhed i et andet nordisk land.
- Bistå personer der søger information om nordiske støtteordninger.

Info Norden indrapporterer grænsehindre som borgere og virksomhedsdrivende støder på til Grænsehindringsrådets sekretariat. Desuden opfyldes de nedsatte mål på området gennem et veludviklet samarbejde på grænsehindringsområdet med de grænseregionale informationstjenester. De indsatser som gennemføres på mobilitetsområdet, når det gælder information til borgere og virksomheder i Norden, følges op i en kvantitativ redegørelse der omfatter besøg på web og antal konkrete henvendelser.

Info Norden indrapporterer grænsehindre som borgere og virksomhedsdrivende støder på til Grænsehindringsrådets sekretariat. Desuden opfyldes de nedsatte mål på området gennem et veludviklet samarbejde på grænsehindringsområdet med de grænseregionale informationstjenester. De indsatser som gennemføres på mobilitetsområdet, når det gælder information til borgere og virksomheder i Norden, følges op i en kvantitativ redegørelse der omfatter besøg på web og antal konkrete henvendelser. Nordisk Ministerråds informationstjeneste, Info Norden, og de tre grænseregionale informationstjenester, der delvist finansieres af Nordisk Ministerråd, har en særlig betydning for det samlede mobilitetsarbejde og grænsehindringsarbejdet. De sikrer at borgerne og virksomhederne har adgang til klar og tydelig information når de vil bevæge sig over grænserne i Norden. De sikrer desuden at borgerne og virksomhederne har mulighed for at indrapportere grænsehindre til Nordisk Ministerråds sekretariat og udgør derfor en vigtig plads i Nordisk Ministerråds mobilitetsarbejde og i selve arbejdet med at fjerne grænsehindre i Norden.

Mandat för Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden

Info Norden är Nordiska ministerrådets webb-baserade informationstjänst, som har som sin viktigaste uppgift att **underlätta den inomnordiska mobiliteten för privatpersoner**. Detta skall dels göras genom att på nätet tillhandahålla information om gällande regelverk i Norden, dels genom att i enskilda fall vägleda frågeställare till sakkunniga tjänstemän på myndigheter och organisationer.

Utöver detta ska Info Norden bistå privatpersoner som vill ha information om **att starta och bedriva näringsverksamhet i ett annat nordiskt land**, samt om **nordiska stödordningar**. Ytterligare skall privatpersoner kunna få **länkar till webbsajter och publikationer som ger generell information om hur de nordiska länderna samarbetar, och om vad**.

Informationsarbete på webben och personlig vägledning

Informationsarbetet kan delas in i två huvuddelar.

Den första delen handlar om **det nätbaserade informationsarbetet**. Denna del av informationsarbetet leds av en central redaktör på NMRS i nära samarbete med de nationella medarbetarna.

- Info Nordens nationella medarbetare är ansvariga för den information på webbportalen som rör det egna landet, och för att se till att alla texter är översatta till samtliga språk. De skall även hjälpa de andra projektledarna med att göra information om de andra länderna tillgänglig och relevant för invånare i det egna landet. Exempelvis har projektledaren i Norge ett delansvar för att informationen om Danmark är relevant och förståelig för norska målgrupper.
- För privatpersoner skall informationen relaterad till mobilitet i första hand röra frågor såsom flyttning/bosättning, arbete, studier m.m. i ett annat nordiskt land.

Info Norden skall rapportera till webbredaktionen på NMRS om ändringar, fel och behov av uppdateringar som framkommer i kontakten med frågeställare, myndigheter och övriga, men har *inte* ansvar för att uppdatera information på norden.org som berör näringsverksamhet, stödordningar eller det nordiska samarbetet generellt. Den andra delen av informationstjänsten består av **personlig vägledning**.

- De nationella medarbetarna skall vägleda frågeställarna antingen till en webbplats/publikation där den efterfrågade informationen finns tillgänglig, eller till den myndighet och tjänsteman som innehar den efterfrågade sakkunskapen.
- Frågor gällande möjligheterna att starta och bedriva näringsverksamhet besvaras genom att frågeställaren får vägledning vidare till relevanta myndigheter och institutioner.
- Information om de nordiska stödordningarna finns alla samlade på norden.org, och Info Norden kommer därför i första hand att hänvisa privatpersoner med frågor om dessa, dit.
- Generell information om det nordiska samarbetet finns likaså samlad på norden.org, samt i ett flertal publikationer som finns på NordPub. Info Nordens roll i förhållande till frågor som berör detta är att ge information om var relevant information kan hittas.

Samtliga frågor och svar ska registreras i databasen Nordsvar.

Frågeställare som har specifika problem som rör EUs regler om den inre marknaden kan hänvisas till SOLVIT utgående från avtal med de nationella SOLVIT-centren.

De nationella medarbetarna skall bygga upp och underhålla nätverk av sakkunniga myndighetspersoner inom i första hand skatt, socialförsäkring, arbetsmarknad, högre utbildning samt med relevanta intresseorganisationer och näringslivsaktörer för att på ett effektivt sätt kunna hänvisa frågeställare vidare till kompetenta och tillförlitliga sakkunniga, samt för att själva kunna få tillförlitliga upplysningar om gällande regelverk.

Info Nordens användare skall kunna få personlig vägledning på svenska, danska, finska, norska, färöiska, grönländska, isländska och engelska.

Informationsaktiviteter

De nationella kontoren skall hålla informationsaktiviteter riktade till nationella tjänstemän/handläggare och relevanta myndigheter på mobilitetsområdet. Aktiviteterna organiseras antingen av en enskild projektledare/land eller i samarbete mellan medarbetare i olika länder och eventuellt med andra aktörer.

Planerna för informationsaktiviteterna skall ingå i varje lands verksamhetsplaner och samordnas årligen mellan Info Norden-medarbetarna.

Redovisningen av aktiviteterna ingår i den generella redovisningen för varje land, men Nordiska ministerrådets sekretariat kan vid behov kräva en separat redovisning av aktiviteterna.

Gränshinderarbetet

De nationella medarbetarna skall kartlägga de frågor som inkommer till Info Norden, för att säkerställa att relevanta gränshinder rapporteras till NMRS innan frågeställaren hänvisas vidare till relevanta myndigheter etc.

Samtliga frågor och svar ska registreras i Nord svar (eller den databas, som NMRS tillhandahåller).

Info Norden ska inrapportera identifierade gränshinder till NMRS via det webbverktyg som NMRS tillhandahåller.

Inkommande frågor till Info Norden som ligger utanför informationsuppdraget och som gäller gränshinder hänvisas till NMRS och gränshinderdatabasen.

Info Nordens projektledare kan i vissa fall, om de blir ombudade och i samråd med NMRS, bistå Gränshinderrådets nationella medlemmar.

Info Nordens medarbetarna kan vid behov assistera NMRS vid planläggning av konferenser och seminarier med gränshinder-tema.

Samarbetet med andra informationstjänster förverkligas inom ramen för handlingsplanen för LOTS-gruppen.

Marknadsföring

Info Norden i länderna ska tipsa NMRS om passande marknadsföringsinsatser gällande informationstjänsten, samt bistå praktiskt i samband med annonsering och annan marknadsföring, t.ex. genom att skriva och oversätta annonser m.m.

Det ska alltid tydligt framgå att Info Norden är en del av Nordiska ministerrådets aktiviteter och att verksamheten finansieras ur budgeten för det officiella nordiska samarbetet.

Interna uppdrag

Info Norden-medarbetarna skall bidra till den överordnade utvecklingen och administrationen av Info Norden.

Några exempel på uppdrag kan vara:

- att utveckla och organisera Info Nordens överordnade arbete på enskilda områden, till exempel i förbindelse med marknadsföring, nätverkande, informationsförmedling på webben, i nyhetsbrev eller med hjälp av andra kanaler, informationsaktiviteter, rapportering till olika relevanta aktörer, samarbete med översättare och så vidare
- att organisera möten med deltagande av Info Norden-medarbetare från andra länder och andra relevanta personer.

Rekrytering av medarbetare

Förvaltningsorganet ansvarar för rekrytering av projektledare och andra medarbetare. Valet av en ny projektledare skall godkännas av NMRS.

CV, ansökan och annan relevant information om förvaltningsorganets föreslagna kandidat skall skickas till NMRS/KOMM.

Servicegrad

Frågeställarna skall kunna hänvända sig till Info Norden via hemsidan, e-post eller telefon. Frågeställare skall kontaktas inom 5 arbetsdagar. Info Nordens tjänster skall vara kostnadsfria för frågeställaren. Förvaltningsorganen får alltså inte kräva någon form av betalning.

De gränsregionala informationstjänsterna

De gränsregionala informationstjänsterna Grensetjänsten Norge-Sverige, Nordkalottens Gränstjänst och Øresunddirekt finansieras delvis av NMRS. Informationstjänsterna har bland annat tre uppdrag för Gränshinderrådet:

1. Informera privatpersoner om regler och myndighetskontakter i de nordiska länderna som rör sig över de nordiska gränserna.
2. Identifiera och rapportera gränshinder till Gränshinderrådets sekretariat och den nordiska Gränshinder-databasen.
3. Utveckla lösningsorienterade workshops.

Samarbetsplattformen

Gränshinderrådet har bildat den Nordiska Lösningsfokuserade Orienterande Tjänstgörande Samordnargruppen (LOTS-gruppen). Gruppen fungerar som en samarbetsplattform där sekretariatet och informationstjänsterna möts, numera tre gånger om året.

Syftet med LOTS-gruppen och handlingsplanen är att förbättra, effektivisera och understödja Gränshinderrådets arbete samt att förbättra informationsinsatserna för privatpersoner och företag som vill röra sig över gränserna i Norden.

LOTS-gruppen har utvecklat och implementerat en gemensam handlingsplan för de gränsregionala informationstjänsterna Grensetjänsten Norge-Sverige, Nordkalottens Gränstjänst och Øresunddirekt, samt Info Norden.

Under 2017 bildades en arbetsgrupp bestående av Gränshinderrådets sekretariat, en medlem från respektive informationstjänst samt en representant från Info Norden och en från de nordiska gränskommittéerna. Gruppen utvecklar LOTS-gruppmötenas innehåll utifrån den gemensamma handlingsplanen och medlemmarnas behov.

På frivillig basis ingår dessutom flertalet av de nordiska gränskommittéerna som aktivt arbetar med gränshinderfrågor i LOTS-gruppen. Flertalet av de gränskommittéerna som finansieras av ÅK-Regional ingår i LOTS-gruppen

De gränsregionala informationstjänsternas finansiering var år 2017 följande:

TABELL 1. Finansiering Gränsinformationstjänsterna 2017	
Nordkalottens gränstjänst	
Nordkalottrådet – projektmedel, NAV Tromsø Norge, Annan finansiering Norge, Arbetsmarknadsdepartementet Finland, Utrikesdepartementet Sverige	1 980 000 DKK
MR-SAM (budgetpost 1-1036)	475 000 DKK
SUMMA	2 455 000 DKK
Öresunddirekt Köpenhamn	
Region Hovedstaden, Ehrvervs- og vækstministeriet, Region Skåne, SKAT	2 000 000 DKK
MR-SAM (budgetpost 1-1036)	593 750 DKK
SUMMA	2 593 750 DKK
Öresunddirekt Malmö	
Region Skåne, Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Försäkringskassan, Länsstyrelsen	5 000 000 DKK
MR-SAM (budgetpost 1-1036)	593 750 DKK
SUMMA	5 593 750 DKK
Gränstjänsten Sverige Norge	
Arbetsförmedlingen, NAV, Utrikesdepartementet, Arbets- og sosialdepartementet, Länsstyrelsen Värmland, Hedmark Fylkeskommune, Region Värmland, ARKO, Försäkringskassan, LO Norge, LO Sverige/LO Örebro Värmland, Eidskog Næringservice KF, Eda kommun	4 163 000 DKK
MR-SAM (budgetpost 1-1036)	1 187 500 DKK
SUMMA	5 350 500 DKK

Besöksstatistik för de gränsregionala informationstjänsterna 1 september 2017-30 juni 2018

Nordkalottens gränstjänst

- Personligt besök, telefon, mail: 3500 kontakter
- Informationsträffar 33 st / 950 deltagare
- Seminarier 14 st / 649 deltagare
- Utbildningar 5 st / 232 deltagare
- Varit medarrangör till andra 22 evenemang (inkl. Deklarasjons-/skattemeldingsdager), ca. 300 deltagare.
- Sociala medier:
 - Facebook: 616 följare
 - Twitter: 21 följare (kontot öppnades i maj 2018)
 - LinkedIn:
 - Chat: 33 (togs i bruk i januari 2018)

Grensetjänsten Norge-Sverige

- Personligt besök/telefon/mail: 14.095
- Webb: 133.517 varav 102.110 är unika besökare
- 291.600 sidvisningar av www.grensetjansten.com
- Sociala medier:
 - Facebook: 602 följare
 - Twitter: 97 följare

Øresunddirekt

- Besök: 3 317
- Telefon: 7 573
- Mail: 1 774
- Grupper/mässor: 6 969
- Företagsrådgivningar: 70
- Webb: 671 628
- Sociala medier:
 - Facebook: 1 672 följare
 - Twitter: 691 följare
 - LinkedIn: 342 följare

Appendiks 4 – Grundlæggende konventioner, aftaler og deklARATIONER

Nordisk Ministerråds indsats for at fremme mobilitet i Norden skal ses i lyset af *en række grundlæggende konventioner, aftaler og deklARATIONER* mellem de nordiske lande, som alle har til formål at fremme mobilitet og integration i Norden, og som i den forbindelse sikrer de nordiske borgere og erhvervsliv en række grundlæggende rettigheder. Disse konventioner, aftaler og deklARATIONER udgør fundamentet for Nordisk Ministerråds mobilitetsarbejde. Det drejer sig bl.a. om:

- **Den nordiske konvention om social sikring.** Konventionen sikrer, at nordiske borgere, som bosætter sig i et andet nordisk land, er sikret samme sociale rettigheder som bosætningslandets borgere. Den nugældende aftale trådte i kraft i 1. maj 2014. Den nordiske socialforsikrings-konvention følges af Socialforsikringsgruppen, som drøfter implementering af konventionen og konkrete sags-spørgsmål, herunder spørgsmål om grænsehindre. (MR-S)
- **Den nordiske pasunion** blev etableret 1. juli 1954. Aftalen sikrer at statsborgere i de nordiske lande kan rejse frit over grænserne i Norden uden at medbringe pas og bosætte sig i hele Norden uden at søge om opholdstilladelse.
- **Overenskomst om adgang til videregående uddannelser** blev oprindeligt vedtaget i 1996 og er senest ændret i 2015. Overenskomsten betyder, at uddannelsessøgende, som har fast bopæl i et andet nordisk land, har adgang til offentlige, videregående uddannelser i det andet nordiske land på samme eller tilsvarende vilkår som landets egne ansøgere. (MR-U)
- **Overenskomst om fællesnordisk arbejdsmarked**, som trådte i kraft i 1983 (erstattede tidligere overenskomst fra 1954), slår fast, at det er en grundlæggende rettighed for statsborgere i de nordiske lande frit at kunne tage arbejde og bosætte sig i et andet nordisk land, og at dette skal kunne ske under på forhånd kendte samt økonomisk og socialt betryggende forhold (MR-A).
- **Sprogkonventionen**, som trådte i kraft i 1987, sikrer, at nordiske statsborgere har ret til at anvende deres eget sprog (dvs. et af de fem statsbærende sprog) i et andet nordisk land i så stor udstrækning som muligt ved henvendelse til myndigheder og andre offentlige organer. (MR-U)
- **ReykjavikdeklARATIONEN**, som omhandler anerkendelse af beviser vedrørende videregående uddannelser, blev senest revideret i 2016. DeklARATIONEN sikrer bl.a., at beviser fra videregående uddannelser i regionen bliver anerkendt i de andre nordiske lande og at de nordiske lande samarbejder om at nå det fælles mål om at indføre systemer til automatisk anerkendelse af sammenlignelige beviser fra videregående uddannelser i regionen i overensstemmelse med målene i det europæiske område for videregående uddannelse. (MR-U)
- **Gymnasieoverenskomsten.** Denne aftale indebærer, at nordiske borgere kan optages på en gymnasial uddannelse i et andet nordisk land, uden at skolemyndighederne i landet opkræver betaling hos borgerens oprindelsesland. Den gældende aftale trådte i kraft i marts 2008. (MR-U)
- **Konventionen om social bistand og sociale tjenester (bistandskonventionen)** stammer fra 1994 og har til formål at give de nordiske medborgere tryghed, når de opholder sig i hinandens lande. (MR-S)